

Вакарчук А. П., слухач 5-В курсу ННІ № 4
НАВС

СОЦІАЛЬНА РОЛЬ ЮРИСТІВ, ЯК ОСОБЛИВОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ГРУПИ

Сучасний етап розвитку України як демократичної держави ХХІ ст. висуває нові вимоги до науки й освіти, зокрема юридичної, відкриває перспективи для досліджень у різних напрямках. У цьому зрізі актуальними є нові погляди на навчання у вищій школі й питання, які в його процесі виникають. Молоде покоління має отримати, передусім, ті знання, які є пріоритетними в їхній професійній підготовці, зорієнтованими на більш глибоке пізнання духовної основи життя. З огляду на це, особливої ваги набув деонтологічний підхід до процесу професійної підготовки майбутніх юристів, оскільки саме на них покладено особливу місію регулювання правових відносин між членами суспільства. І це завдання має бути виконано на високому рівні, що є неможливим без засвоєння етичних норм, сформованості високих моральних якостей.

Сьогодні до юристів, як до вершителів правосуддя особливо суспільство, держава, громадяни ставлять підвищені моральні вимоги. Серед бажаних і найбільш важливих позитивних якостей правознавців, необхідна наявність таких як: людяність, неупередженість, принциповість, витримка, ерудиція, а також зібраність, урівноваженість, дисциплінованість, ввічливість та ін. З іншої сторони наявність безтактності, упередженості, підозрілості, владності являють негативними якостями, які ускладнюють професійну діяльність юристів.

Автори навчального посібника “Професійна етика працівників правоохоронних органів” обґрунтували низку специфічних моральних вимог до юристів, які дають уявлення про моральні якості, які вони повинні мати. Це гуманність, терпимість, справедливість, почуття обов’язку, сміливість, мужність, витримка, чесність, патріотизм. У конкретних службах і в цілому в правоохоронних органах основу морально- правової діяльності, підкреслюють автори, складають загальнолюдські моральні цінності, з їх системою норм [1, с. 26].

Деякі якості визначаються специфікою службової діяльності, умовами ризику, і тому виходять на перший план такі, як мужність, вірність обов’язку, почуття справедливості, здатність до самопожертвування. Але є й «свої» моральні норми: обов’язковість нерозголошення інформації, що має конфіденційний характер і отримана виключно у силу можливостей тієї чи іншої служби, й ін. особи, що працюють в умовах ризику, і їх працівники керуються моральними нормами, які за своєю формою можуть відрізнятись від загальнолюдських норм моралі, але вони зберігають свій моральний зміст.

Головною є орієнтація на моральний ідеал служіння добру; боротьба проти зла. Таким чином, для професії юриста вимоги моралі мають особливий сенс, оскільки істинні законність і правопорядок у суспільстві встановлюються там, де правоохоронці спираються на принципи гуманізму, справедливості, чесності. Кожен юрист повинен усвідомити, що чим швидше піде у минуле широко поширений на обивательському рівні, перекручений погляд, що корисний і

хороший той юрист, який вміє «грамотно» обходити закон, а не той, хто допомагає правильно його дотримувати і тлумачити, тим краще буде і для окремої людини, і для суспільства загалом.

Для формування правового почуття юриста необхідний моральний самоконтроль, який полягає у здатності самостійно регулювати та спрямовувати свою поведінку та залежить від вимогливості правоохоронця до себе, самокритичності, а також рівня свідомості, духовного розвитку та моральної культури особистості [2, с. 21]. Крім цього, необхідно дотримуватися норм позитивного права не виходячи за межі природно- правових норм. Юрист реалізовує і використовує норми позитивного права, якість використання яких визначає ступінь його професійної культури.

Як зазначає С. С. Сливка, професійну культуру правник формує поетапно: 1) усвідомлення юристом свого призначення, коли відбувається певна адаптація, ознайомлення зі службовими й функціональними обов'язками та специфікою роботи юридичної установи; 2) формування юриста як професіонала характеризується повною самостійністю в службовій діяльності, набуттям окремих навичок, виробленням власного стилю й культури праці тощо; 3) досягнення вершин майстерності, становлення юриста як професіонала настає після багатьох років (для кожного індивідуально) праці або взагалі не настає [3, с. 60].

Зазначені етапи формування професійної культури впливають на професійну мораль юриста, основу якої становлять регулювання службових взаємин, допомога в здійсненні правильного вибору під час виконання службових обов'язків, оптимальна реалізація прийнятого рішення у практичній правовій діяльності.

Професійна культура юриста є субкультурою стосовно професійної культури взагалі, хоча й об'єднує інші види культури (субкультури) правника. Загальне визнання та використання системи деонтологічних вимог у юридичній діяльності сприятиме зміцненню законності, правопорядку в країні, визнанню авторитету юридичної професії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лозовой В.О., Петришин О.В. Професійна етика юриста. Харків: Право, 2004. - 176.

2. Гусарєв С. Д. Юридична деонтологія (Основи юридичної діяльності) : [навч. посіб.] / С. Д. Гусарєв, О. Д. Тихомиров. - 2-ге вид., переробл. - Київ : Знання, 2006. - 487 с.

3. Сливка С. С. Юридична деонтологія : підручник / С. С. Сливка. - 2-ге вид., перероб. і доп. - Київ : Атіка, 2003. - 320 с.